

BIBLIOTECA **MARCEL·LÍ DOMINGO**

Recull de premsa local i comarcal

Records personals de Don **ENRIC BAYERRI**

Per FRANCISCO CLIMENT I FERRER

En aforèti, l'any passat, una llarga i menuda al "meute" Mercè pel tema de la, afavorir recon, redicció del se "Tortosa...". "no" i que també el menuda el "meute" Bayerri, vaig quedar en altre amb el, des de una prefont i exclusiva dedicació que era li vaig a pagar.

Mes com la seva important figura i la seva figura labor d'entusiasta i publicista són ben coneguts per tothom, en aquest treball en limitare a recollir circumstàncies personals de la meua co-ntinència i treure amb don Enric.

Senar un modest recull de recordances, unes pinzellades, quasi totes desconegudes, que podrien ser útils per ferre un esbós biogràfic.

Al senyor Bayerri el vaig conèixer jo des de xicotet.

Els meus pocs i "patzeries" infantils tenien per freqüent estenar la placeta de Sant Domingo, on era, i es mirava "veure que ja pot per temps" i l'Arxidiàcon.

Aquell Museu era atreta ala xiqueta sobre tot per la sabata de Colón (dèien que a milia de l'edat barcelonina) i pel granitós quadre que omplia tot el fons del que feta omplir, representant la mort d'en Felip II i del qui contemplàvem sovint com els

ills del maròchil mos miraven fixament des de qualsevol cantó que el contemplàvem.

Encara que, normalment, qui mos feia abandonar el "museu" recinte era aquell jolant vellut i buquet que hi havia, si mo'n passàvem de retlla i el nostre xixari el dia-va, seria a enyor-meu el propi director, el senyor Bayerri, al que si que respectàvem tantem perquè era el contrapunt físic—veu i talla—del seu fidel ordenança.

D'aquella recollida infantesa data la meua coneixença, respectuosa i ben impressio-nada, de don Enric Bayerri.

A tractar-lo vaig començar pocs anys més tard i va ser en les primeres vacances que feia de "despet", col·legial de Sant Joanp, dels d'hivern de la guerra, quan va acabar-se lo ramblar pels carrers i tot i ser a l'edat, següent subjectes a una certa disciplina.

Mes era quasi reglamentari l'anar a totes les tardes al Rosari de l'anglés de la Be-nericó i mo'n pujàvem al cor, on era l'orgue que tocava l'organista de la seu, mossèn Camundí, i les lletanies les cantava amb algun dels seminaristes majors lo senyor Baye-rrí, que tenia un xerre de veu, mentre la menudalla i la resta dels fideis entonaven el consoat "ora pro nobis".

Així va ser una pila d'anys, fins a la guerra.

Pero el tracte amb don Enric se va limitar a les activitats corals: me acoblar-se la funció, tota la colla d'estudiants, presidis pel senyor Bayerri, ferem la inevitable visi-ta a la Cita i empenyiem la passadeta cap a l'ombria canyar de la vora esquerra del cla, i no cal dir que aquell passat era una etapa de classe preguentia d'illusions, que rebia sempre local; si seu constat aprenent a estimar més Tortosa, d'una forma més refle-xiva i concient.

Compartiem les seues inquietudes i il·lusions per la seua graniosa obra de la "Histo-ria de Tortosa y su comarca", darrerament, pel "Reflexos...", qual primer volum va publicar-se l'any de la guerra.

I mos identificàvem amb la seua obsessió per la tesi del "Colón tortosí".

En les últimes trobades d'aquell estiu del 36, publicant tan angustios, mos parla-va dels preparatius per a un enfrontament acadèmic: crec recordar que amb un histori-ador autanètic, de cognom Ullas, a rebre en Madrid, sospicada pel nostre patrí- don Joaquim Bau, en la tardor d'aquell malaurat any 36, en aquella sessió, penso que a l'Academia de la Història, el senyor Bayerri defensaria la "intencional" de Colón, si no d'après, d'interès com a llei de nàutica i, segons ell interpretava dels escrits del descobridor, de perllongada permanència.

Eren confidències antigues del que, anys després, havia de publicar.

Perquè és clar que la guerra civil li va arrabassar aquestes il·lusions i moltes d'altres de publicista i clar, i tortosí, tot i que, en esclatar la pau, pogués tornar a la seua de-ria històrica i veigues.

Les que l'envolàvem li volem vacació d'investigador, cosa que potser no feia per la plena dedicació a la feina de Director del Museu, que d'apellava amb la intima pre-ducació d'historiador: sols i com a "hobby", desinteressat i patriòtic, col·laborava en la premsa catalana local.

En ella, precisament "El Correo de Tortosa", i en prova de la seua inclinació didàc-tica, un dels anys de la República, va començar un Concurs literari de caire històric local per al jove català de la comarca.

Hi participàvem la majoria dels col·legis de Sant Joanp i crec que també alguns de l'Institut. D'entre l'exercici guanyador, del tema que cadascú triàvem ell en feta de ta-lor, com si es tractés d'una temina i és clar que cada treball, més o menys ben escrit se-gons l'útil de cada u, anava ben documentat amb l'assessorament de tan excel·lent mestre.

Per a més estimul nostre, costava els premis del seu minsa peculí i recorde que feren, iguals per a cada tema, un ploma estilogràfica japonesa de les primeres que'n sortien, que l'armadura imitava canya de bambú i que van omplir mos d'un petit segell, igual que llegir al diari, en lletres d'impremta, les nostres joves notes de guanyadors.

En acabar-se la guerra, una guerra retolada en circumstàncies ben singulars.

Aquella primera dies de l'abril del 39, en és d'un premi molt "especial" i vuerajut les naturals dificultats i més, vaig apressar-me per veure mos mateix que, sense cap fit a casa, si saber-se de cert, davant la deserta d'edificis que sofria Tortosa, me'n vaig aro-plejar al col·legi de Sant Joanp, rodant les últimes habitacions i ella, allora, havien acollit a don Enric, atretut de mitx en tribuna, en aquell moment, tot al.

Tan content i agut devia sentir-se que, d'aquella primera dies de la pau, exacta-ment del 16 d'abril de 1939, va datada la dedicatòria que va fer-me dels volums que tenia publicats de la seua "Historia...". (del primer del "Reflexos...", que en diu no-me-nys que "Estimadísimo amigo..." y "Elegio amigo...", respectivament.

Ahí en l'edició d'aquella gran sessió i en assentir-lo que no pensava seguir estudiant i buscar treball, va ferre l'honor efímer de col·laborar amb ell al Museu.

Quan vaig tornar, provisionalment llicenciat, la seua generosa promesa no va poder realitzar-me-la, crec recordar que per falta d'assignació municipal, en aquell moment de greu escassetat.

I vaig sentir-lo perquè m'havia anat fentant una incipient afició investigadora que, al costat del "meute", després pogut desenvolupar en el següent de les seues pel·la-des. Tot va quedar en un somni d'una nit d'estiu, en un "futurible" que hagués pogut canviar el rumb de la meua dedicació laboral.

Contactes de tipus religiós, en la postguerra, varem tenir-los integrats en el Consell Diocesà de l'Acció Catòlica quin Consell Nacional seguit des de l'abat Bibià, qui s'afanyava en reorganitzar-la, començant per "cosa" seua. La personalitat de don Enric va portar-la a la presidència del Consell, que el formava, entre d'altres que ara no re-cordo, lo malaganyat amic Jaume Casanova Pujada, còrra a Treurer, i un feta, com a secretari.

Lo mèrit de la renixent cultura local del període postbel·lic, almenys en l'aspecte literari, passava per don Enric. Ell, i també lo doctor Secundí Salas, eren membres "vells" dels Junts qualificatius, tant del primer Cercletem Literari de l'any 1946, com dels Jocs Florals del Centenari de la Reconquesta (1948).

D'aquests, que se'n va parlar del plagi de la popular poesia "Aquell carrer de la Rosa", va haver-hi un altre intent de "feta" que me'n va contre lo mateix don Enric i penso que no es marea conegut.

Un dels junts que s'havia escament d'un tema, proposava per a premi un deter-minat treball que considerava superior als demés. Mentre el llegia als altres membres del Junt, lo senyor Bayerri crec recordar que les sessions eren a casa seva i s'atnava a la bi-blioteca i, agitant un cert llibre, li dia a l'entusiasta junt: "L'argu des d'aquesta pla-na...". El treball seria que ser bonic perquè era una copia literal, "de pe a pa", d'un ca-pítol de l'obra que hi havia a la biblioteca del senyor Bayerri.

Va ser una acaparadora prova de la seua enorme capacitat de retentiva i de l'ampla base dels seus extensos coneixements.

La sortia rím de treball d'aquella època del 40, en voler resoldre-me-la sense suposar altes, me va portar a l'"vella" d'Andorra, on, a més d'altres i vivalatons familiars, la distància va engrandir-me l'amor de Tortosa a copia d'un endonament que encara l'armonegava ara.

Pero la meua llarga estada per terra de Maria Santíssima va interrompre els contac-tes amb el senyor Bayerri, que van anar-se eslligint fins al seu dolgut traspàs.

Ile volgut, en aquestes senzilles línies, retre-li homenatge i revifar la memòria del nostre il·lustre intimator, precisament en les Festes de la Patrona que ell tant s'estima-va i en el Programa en solís col·labora tan valuosament.

Font: biblioteca.tortosa.cat